
HR-DAST-584, KVESTURA ZADAR

Sumarni inventar

Bruna Horović Vuković

DAST
DRŽAVNI
ARHIV
U SPLITU

2008.

SADRŽAJ

1. IDENTIFIKACIJA: Oznaka/signatura; Klasifikacija; Naslov; Vrijeme nastanka gradiva; Razina opisa; Količina.....	2
2. KONTEKST: Naziv stvaratelja; Upravna povijest; Povijest arhivskoga fonda; Način preuzimanja ili predaje.....	3
3. SADRŽAJ I USTROJ: Sadržaj; Odabiranje, izlučivanje, rokovi čuvanja; Dopune; Plan sređivanja.....	4
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA: Uvjeti dostupnosti; Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja; Jezik i pismo; Tvarne značajke; Obavijesna pomagala.....	5
5. DOPUNSKI IZVORI: Dopunski izvori; Bibliografija.....	6
6. NAPOMENE: Napomena.....	6
7. KONTROLA OPISA: Napomena; Pravila i konvencije izrade opisa; Nadnevak opisa.....	6
INVENTARNI POPIS SERIJA I PODSERIJA.....	7
OPIS SERIJA I PODSERIJA.....	9

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Oznaka / signatura:

HR DAsT 584

1.2. Klasifikacija:

A.4.3.2.

1.3. Naslov:

Kvestura Zadar (R. Questura di Zara) 1941.-1943.

1.4. Vrijeme nastanka gradiva:

[1923.] 1941. – 1943.

1.5. Razina opisa:

fond

1.6. Količina:

26 kutija; 2,6 m/d

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja:

Kvestura Zadar (R. Questura di Zara)

2.2. Upravna povijest

Kraljevina Jugoslavija napadnuta je 6. travnja 1941, a kapitulirala je već 17. travnja. Područje bivše kraljevine bilo je raskomadano na dio pod njemačkom i dio pod talijanskom upravom. Na talijanskom području, u Dalmaciji, Mussolini je osnovao Civili komesarijat za Dalmaciju.

Vrhovna vlast bila je ona vojna, a civilni komesar se brinuo o organizacijsko-administrativnim poslovima, socijalnim, ekonomsko-financijskim i političkim poslovima te o javnoj sigurnosti, ali, prema uputstvima 2. Armije.

Već 7. lipnja Civilni komesarijat je zamjenjen Namjesništvom za Dalmaciju. Naime, 18. svibnja 1941. godine potpisani su Rimski ugovori između Italije i NDH. Od dalmatinskog područja Italiji je pripalo područje zadarskog otočja, područje Šibenika, Trogira, zatim Split, otoci Čiovo, Drvenik, Šolta, Vis, Biševo, Korčula, Mljet te cijelo područje Boke Kotorske. Dalmacija je pripojena Kraljevini Italiji, a zakonom objavljenim u *Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia* 7. lipnja 1941. godine postala je njezin integralni dio. Ujedno je objavljen i dekret br. 453 o teritorijalnom razgraničenju prefektura, odnosno provincija Zadar, Split i Kotor. Umjesto komesarijata ustanovljeno je Namjesništvo za Dalmaciju (*Governo della Dalmazia*) sa sjedištem u Zadru, a za namjesnika je Mussolini imenovao fašista Giuseppea Bastianinija. Dalmacija pripojena Italiji podijeljena je na tri provincije sa svojim centrima u Zadru, Splitu i Kotoru. Bastianini kao namjesnik, odnosno guverner, obavlja zadaće centralne vlade u svim civilnim državnim i lokalnim službama i neposredno je podložan isključivo Duceu.

Anektirana Dalmacija dijelila se na prefekturu Zadar, Split i Kotor, a prefekturu su se dijelile na kvesture koje su imale izvršnu vlast.

Prve kvesture u matičnoj Italiji bile su osnovane još 1859. godine. Kvestura je upravljala javnom sigurnošću, a ovisila je o Ministarstvu unutarnjih poslova, odnosno u provincijama o prefektu. Policijsku službu su obavljali službenici i agenti javne sigurnosti. Sam kvestor bio je podvrgnut prefektu te je tehnički vodio sve policijske službe i brinuo se o javnom redu u provinciji.

Zadarski kvestor bio je Emilio Cocci.

2.3. Povijest arhivskoga fonda

Gradivo fonda prikupljano je u Državni arhiv u Splitu u dva navrata, u sklopu gradiva fonda Namjesništvo za Dalmaciju.

Odlukom Skupštine kotara Split 30. siječnja 1965. godine osniva se Centar za historiju radničkog pokreta sa sjedištem u Splitu s ciljem prikupljanja dokumentarne građe koja se odnosi na povijest revolucionarne borbe u Dalmaciji. Rješenjem Skupštine općine Split 15. travnja 1968. ovaj se centar spaja s Muzejom narodne revolucije Split u jedinstvenu ustanovu pod nazivom Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije – Split.

1. kolovoza 1989. Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije pripojen je Muzeju narodne revolucije bez dokumenta o primopredaji. Kada je ukinut Muzej narodne revolucije Split, građu bivšeg Instituta preuzima tadašnji Povijesni arhiv Split, 15. svibnja 1995. godine.

2.4. Način preuzimanja ili predaje

Kada je ukinut Muzej narodne revolucije Split, građu bivšeg Instituta preuzeo je tadašnji Povijesni arhiv Split, 15. svibnja 1995. godine, prema zapisniku od 17. siječnja 1997., UZ pod rednim brojevima 363/364/371 (stranica broj 244 Knjige primljene arhivske građe 1952.-2003.). Dio te građe odnosio se na fond Talijanska okupatorska vojska, od 84 kutije i 12 svežnjeva. Ovaj fond pripojen je fondu pod nazivom Governo della Dalmazia od 4 kutije koji je u Državni arhiv u Splitu predan po službenoj dužnosti 1959. godine od Jadranskog instituta HAZU, bez zapisnika, UZ pod rednim brojem 37 (stranica br. 30 Knjige primljene arhivske građe 1952.-2003.).

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Kvestura je obavljala policijske poslove i brinula se o javnoj sigurnosti, stoga fond uglavnom sadrži razne zapovijedi, izvješća, a najveći dio fonda čine osobni dosjei ljudi koji su predstavljali opasnost za talijanske okupacijske vlasti i sigurnost države.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Gradivo ovoga fonda sačuvano je nepotpuno. Čuva se trajno.

3.3. Dopune

Ne predviđa se daljni porast gradiva.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo fonda primljeno je u Arhiv u dva navrata, u nesređenom stanju. Ukupno gradivo od 88 kutija i 12 svežnjeva činilo je jedan fond pod nazivom Vlada za Dalmaciju. U prvom sređivanju toga fonda izdvojeno je 37 kutija Namjesništva za Dalmaciju. Preostalo gradivo je sadržavalo spise raznih stvaratelja iz istog razdoblja, pa tako i Kvesture Zadar. Spisi su sačuvani fragmentarni, nepotpuno, a niti jedna knjiga nije nađena među spisima. Stoga je gradivo sređeno u prvom redu sadržajno. Veći broj osobnih dosjea sačuvan je u izvornim košuljicama koje nose svoju kategoriju. Kako nije bilo konkretnog objašnjenja za pojedinu kategoriju, uspoređujući sadržaj sa fondovima drugih kvestura po Italiji, ustanovljene su neke istovjetnosti, pa je tako i određen naziv kategorijama, koje uglavnom čine posebne serije odnosno podserije.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo ima status javnog arhivskoga gradiva.

Dostupno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Dozvoljeno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Talijanski jezik. Latinski.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Papir. Mehanička i biološka oštećenja uzrokovana su metalnim spajalicama.

4.5. Obavijesna pomagala

Ovaj sumarni inventar.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Dopunski izvori

HR DAST – 30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941.-1943.)

HR DAST – 600 Prefektura Zadar (1941.-1943.)

HR DAPA – 57 Pulska Kvestura (1923.-1945.)

HR DARI – 53 Riječka Kvestura (1918.-1945)

5.2. Bibliografija

Neva Žurić-Scotti: Talijanska okupacija Dalmacije 1941-1943., Split 1979.

Walter Burella: L'occupazione italiana della Dalmazia 1941-1943: problemi interpretativi, Università degli studi di Trieste, 2000.

Giornale ufficiale del Governo della Dalmazia, godišta 1941, 1942, 1943.

Corriere Ufficiale del Commissariato Civile della Dalmazia, Split svibanj 1941.

6. NAPOMENE

6.1. Napomena

Slučajnim razgovorom s kompetentnim osobama, došla sam do saznanja da je nakon 2. svjetskoga rata gospodin Drago Gizdić došao u Zadar te iz Guvernerove palače uzeo svu dokumentaciju i prebacio je u Split.

7. KONTROLA OPISA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar izradila je arhivistica Bruna Horović-Vuković.

7.2. Pravila ili propisi

ISAD (G), Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, II izdanje, Zagreb 2001.

7.3. Nadnevak izrade opisa

studeni 2008.

INVENTARNI POPIS SERIJA I PODSERIJA

<i>Tehn jed.</i>	<i>Naziv – vrsta arhivskoga gradiva</i>	<i>Oznaka/broj spisa</i>	<i>Raspon godina</i>
1.	1. Zapovijedi 1.1. Dnevne zapovijedi		1941.-1943. 1942.-1943.
2.	1.2.. Interne službene zapovijedi 2. Agenti Javne sigurnosti 3. Dnevna izvješća Komesarijata Šibenik 4. Dnevna izvješća Kvesture		1941.-1943. 1943. 1941.-1942.
3.	4. Dnevna izvješća Kvesture		1942.-1943.
4.	4. Dnevna izvješća Kvesture		1943.
5.	5. Osobni dosjei osoba opasnih za javnu sigurnost 5.1. Informacije	A A1, A – Ž	1941.-1943.
6.	5.2. Nadzor 5.3. Politički događaji	A4 A4a	1929.-1943. 1943.
7.	5.4. Subverzivne aktivnosti	A4b	1941.-1943.
8.	5.5. Osobe opasne za sigurnost države	A8; A – Ba	1941.-1943.
9.	"	A8; Be – Bu	"
10.	"	A8; C – D	"
11.	"	A8; E – Gl	"
12.	"	A8;Gnj – Gu	"
13.	"	A8; H – J	"
14.	"	A8; K	"
15.	"	A8; L – Man	"
16.	"	A8;Mar - Mi	"
17.	"	A8; Mo – Pa	"
18.	"	A8; Pe – Ra	"
19.	"	A8; Re – Si	"
20.	"	A8; Sk – Ta	"
21.	"	A8; Te – Vl	"
22.	"	A8; Vo – Z	"
23.	"	A-Z, bez kategorije	"

HR DAST – 584 Kvestura Zadar

<i>Tehn jed.</i>	<i>Naziv – vrsta arhivskoga gradiva</i>	<i>Oznaka/broj spisa</i>	<i>Raspon godina</i>
24.	5.6. Odbjegle osobe – popisi	A9	"
25.	5.7. Razne obavijesti upućene Kvesturi	E3; B – Z	"
26.	6. Ratno stanje 7. Razne odluke i pravila 7.1. Civilni zatvorenici neprijateljskih država 7.2. Židovi stranci 7.3. Pasoši za Hrvatsku 7.4. Namjesništvo – nadležnosti 7.5. Kaznene prijave 7.6. Odluke 8. Logori 8.1. Logor Ošljak 8.2. Logor Ugljan 9. Židovi za internaciju 10. Specijalni sud za Dalmaciju – presude 11. Razno	A13b D7; 07694 Q2 S2 Z2, 04064 Z3,812-01276 Z4,4845	" 1943. 1941.-1943. 1942.-1943. 1941. 1923./1943. 1928.-1937. 1942.-1943. 1942. 1943. 1942. 1941.-1943. 1941.-1943.

HR DAST – 584 Kvestura Zadar

OPIS SERIJA I PODSERIJA

HR DAST – 584 / 1. Zapovijedi

serija

1935. – 1943.

Serija je podijeljena na dvije podserije. Prvu podseriju (1.1.) čine *Dnevne zapovijedi*, a počinju od 2. srpnja 1942. do 7. rujna 1943. Zapovijedi potpisuju komandanti odjela Agenata Javne sigurnosti, a odnose se na dnevni razmještaj agenata po gradu Zadru.

Drugu podseriju (1.2.) čine *Interne službene zapovijedi*, upućene svim funkcionerima Kvesture Zadar. Prva zapovijed je iz 1935, a zadnja iz 1943. godine.

HR DAST – 584 / 2. Agenti Javne sigurnosti

serija

1941. – 1943.

Seriju čine djelomično personalni dosjei agenata javne sigurnosti, a drugi dio su popisi njihovih imena.

HR DAST 584 / 3. Dnevna izvješća Komesarijata Šibenik

serija

1943.

Komesarijat Šibenik šalje dnevna izvješća Kvesturi u kojima je izvještava o partizanskim aktivnostima, uhićenjima, provedenim akcijama čišćenja i dr. na svom području. Izvješća su kronološki poredana od 29. svibnja do 20. kolovoza 1943.

HR DAST 584 / 4. Dnevna izvješća Kvesture

1941. – 1943.

serija

Svakog jutra Kvestura šalje Izvješće (mattinale) Generalnoj direkciji policije Namjesništva u Zadru. Svako izvješće sadrži stanje u zračnom i morskom prometu, aktivnosti policije, novosti iz provincije. Izvješće je podnosio sam kvestor. Kronološki se kreću od 19. studenog 1941. do 27. studenog 1943.

HR DAST 584 / 5. Osobni dosjei osoba opasnih za javnu sigurnost

[1929] 1941. – 1943.

serija

Ova serija je podijeljena na sedam podserija. Čine je uglavnom osobni dosjei osoba koje su talijanske vlasti smatrale iznimno opasnim za sigurnost države, odbjeglih osoba, komunista, zatočenih, počinitelja subverzivnih aktivnosti... Predspisi idu od 1929. godine.

5.1. Informacije

Ovu podseriju čine osobni dosjei koji nose kategoriju A1. Dosjei nose rastuće protokolarne brojeve 05022 / 09507. Poredani su abecedno, prema prezimenima, pa idu od slova A do Ž. Unutar dosjea nalaze se dopisi upućeni Kvesturi od raznih komanda karabinjera o osobama koje su uhitili, obavijesti zbog čega su uhićeni, zašto su pušteni na slobodu ili upućeni na internaciju, a u ponekim dosjeima priložene su i molbe obitelji za oslobađanje.

5.2. Nadzor

Ovo je podserija osobnih dosjea osoba nad kojima su talijanske vlasti vršile nadzor. Najviše je dosjea osoba koje su puštene iz zatvora nakon čega se pratilo njihovo kretanje. Ovdje se nalaze i spisi o nadziranju jugoslavenskog iredentističkog pokreta od 1929. godine na prostorima bivše Kraljevine Jugoslavije. Dosjei su poredani abecedno, prema prezimenima, od A do Z (prema protokolarnom broju 06616/08480). Svi nose kategoriju A4.

5.3. Politički događaji

Podserija od jednog dosjea iz 1943. godine koji nosi kategoriju A4a. Unutar dosjea odvojeni su predmeti:

- a. Komunistička propaganda prilikom promjene vlasti; 08718
- b. Agenti
- c. Popis osoba koje se šalju u Italiju
- d. Incidenti s Nijemcima (dopisivanje između Prefektura i Kvesture), rujanj 1943.
- e. Tisak (telegram Ministarstva unutarnjih poslova o disciplini u sjedištima novina), srpanj 1943.
- f. Razno (uputstva za ubuduće s obzirom na tekuće događaje)

5.4. Subverzivne aktivnosti

Podserija dosjea s kategorijom A4b. Podijeljeni su u dvije skupine; u prvoj skupini su osobni dosjei raspoređeni abecedno, prema prezimenu. Druga skupina odnosi se na predmetne dosjee koji nose naslove kao što su: Krijumčarenje cigaretama; Simpatizeri partizana; Komunističke grupe; Subverzivni natpisi; Sukob vojske s pobunjenicima; Komunistička propaganda u tvornici; Popis komunista koje treba uhititi; Odbjegli s Molata; Napad na karabinjersku postaju Bilišane; Šibenik: bombe na vojno vozilo; Subverzivna propaganda u Prvić Luci; Zlarin: subverzivna skupina i propaganda.

5.5. Osobe opasne za sigurnost države

Osobni dosjei ove podserije nose kategoriju A8, a složeni su abecedno, prema prezimenima. Radi se o dosjeima osoba koje su Talijani smatrali iznimno opasnima za svoj poredak te ih šalju na internaciju ili se naređuje njihovo uhićenje. Uglavnom je sadržaj dosjea sličan. Npr. Komanda karabinjera Šibenik – 9. pokretni bataljun šalje dopis Prefekturi i Kvesturi te na znanje Namjesništvu s osobnim podacima uhićene osobe koja se kao opasan komunist predlaže za internaciju, a trenutno se nalazi u mjesnom zatvoru na raspolaganju Kvesture. Često se tu nalazi i kopija pisma prefekta Kabinetu Namjesništva s prijedlogom da se prihvati internacija. Dosjei su raspoređeni u ukupno 16 kutija, s tima da se u ktiji broj 23. nalaze doseji s istom tematikom ali s razlikom što na dosjeu nema kategorije.

5.6. Odbjegle osobe – popisi

Osobni dosjei odbjeglih osoba koje Talijani traže, a nose kategoriju A9. Dio dosjea podijeljen je abecedno od B do Ž, a drugi dio spisa su popisi odbjeglih koje šalju Prefektura Split, sa svojem područja te Prefektura Ljubljana, sa svojem područja i pojedine Komande i Komesarijati.

5.7. Razne obavijesti Kvesturi

Karabinjerske trupe, Komanda 18. armijskog korpusa i dr. šalju Kvesturi obavijesti o traženim osobama, o političkim zatvorenicima, o interniranju osoba u okupacijskim zonama, o zaplijeni radio-aparata... Dosjei nose kategoriju E3, raspoređeni su abecedno od B do Z, a protokolarni broj dosjea 09518/02437.

HR DAST – 584 Kvestura Zadar

HR DAST 584 / 6. Ratno stanje

1940. – 1943.

serija

Serijski se odnosi na predmetne dosjee koji nose kategoriju A13b i posebnu oznaku "Ratno stanje" (Stato di guerra). Neki od predmeta su: Neprijateljski obavještajci uhićeni u civilu, 08940/1943; Područja vojno važna – udaljšavanje nepoželjnih stranaca – 02403/08194; Internirani Židovi; Radne snage u koncentracionim logorima, 03342/1943.

HR DAST 584 / 7. Razne odluke i pravila

1941. – 1943.

serija

Ova serija koja se sastoji od raznih odluka i pravila, podijeljena je u šest podserija.

7.1. Civilni zatvorenici neprijateljskih država

Dosje nosi kategoriju D7, a radi se o dopisu iz Ministarstva unutarnjih poslova u kojem se daju smjernice kako bi se trebali popisati svi zatvorenici i internirani.

7.2. Židovi stranci

Ovi spisi nose kategoriju Q2. Svaka općina bila je dužna dostaviti Kvesturi broj koliko je izdala, odnosno obnovila dozvola za boravak strancima.

7.3. Pasoši za Hrvatsku

Podserija se sastoji od dopisa Namjesništva, Ministarstva vanjskih poslova, o pravilima koja se trebaju poštivati prilikom izdavanja pasoša za u Hrvatsku osobama iz Dalmacije. Spisi nose kategoriju S2.

7.4. Namjesništvo – nadležnosti

Predmet nosi kategoriju Z2. Uz više kopija dekreta od 7. lipnja 1941. (uspostava Namjesništva i ovlasti Namjesnika) nalazi se i njegovo tumačenje.

HR DAST – 584 Kvestura Zadar

7.5. Kaznene prijave – norme

Predmet nosi kategoriju Z3, a sadržava odredbe o kaznenim prijavama od strane Ministarstva unutarnjih poslova, Namjesništva, Prefektуре – Zadar, s predspisima iz 1923. godine.

7.6. Odluke

Dosje nosi kategoriju Z4 i naslov odluke, a radi se o odlukama u svezi s raspolaganjem privatnim dizalima. Spisi nose brojeve 4845/04317, a iz razdoblja su od 1928. do 1937. godine.

HR DAST 584 / 8. Logori

1941. – 1943.

serija

Seriya Logori podijeljena je u dvije podserije. Prva (8.1.) se odnosi na logor Ošljak, a sadržava dnevna izvješća koja Komanda 444 šalje Kvesturi o brojčanom stanju političkih zatvorenika u logoru, a koji su na raspolaganju Kvesturi. Dopisi su od 14. travnja do 19. rujna 1942.

Druga podseriya (8.2.) odnosi se na logor Ugljan, a sadržava spise o izgradnji logora Ugljan, troškovi izgradnje, odluka kojoj se firmi dodjeljuje posao, i dr. Spisi su iz razdoblja od ožujka do lipnja 1943.

HR DAST 584 / 9. Židovi za interniranje

1941. – 1943.

serija

Seriya se sastoji od popisa Židova koji su se skrili po provinciji Split ali su uhićeni i čeka se njihovo prebacivanje u logor. Popisi su iz kolovoza 1942. a nemaju kategoriju.

HR DAST 584 / 10. Specijalni sud za Dalmaciju – presude

1941. – 1943.

serija

Ova seriya se sastoji od obavijesti o presudama Specijalnog suda koje šalje Komesarijat za javnu sigurnost – Šibenik.

HR DAST – 584 Kvestura Zadar

HR DAST 584 / 11. Razno

1941. – 1943.

serija

Serijski se sastoji od nepotpunih i rasutih spisa (pozivi službenicima Kvesture na sastanke, 1942, poziv na dodjelu darova za djecu, 1942; korespondencija s Namjesništvom, 1941; agenti koji traže premještanje na Siciliju...).